

Informace o systému podpory rodiny v České republice

České předsednictví
v Radě EU

Informace o systému podpory rodiny v České republice

Ministerstvo práce
a sociálních věcí České republiky

Obsah

1. Rodinná politika v České republice	4	5. Náhradní rodinná péče	30
Situace před rokem 1990		Osvojení	
90. léta – změna demografické situace		Pěstounská péče	
Současnost, přístup státu k rodinné politice			
Postavení krajů a obcí k rodinné politice		6. Pomoc rodině v nepříznivé sociální situaci	32
2. Finanční podpora rodiny	8	Sociální poradenství	
Dávky nemocenského pojištění		Sociálně-zdravotní služby	
Peněžité pomoc v mateřství		Osobní asistence	
Ošetrovné		Pečovatelská služba	
Vyrovňovací příspěvek v těhotenství a mateřství		Služby rané péče	
Dávky státní sociální podpory		Azylové domy	
Přídavek na dítě		Domy na půl cesty	
Rodičovský příspěvek		Krizová pomoc	
Sociální příspěvek		Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	
Příspěvek na bydlení		Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	
Porodné		Terénní programy	
Pohřebné			
Dávky pěstounské péče		7. Služby na podporu fungující rodiny	36
Dávky pomoci v hmotné nouzi			
Příspěvek na živobytí		8. Připravovaná opatření	37
Doplatek na bydlení		Vzájemná rodičovská výpomoc	
Mimořádná okamžitá pomoc		Podpora služeb péče o děti v oblasti	
Příspěvek na péči		živnostenského podnikání	
Pozůstalostní důchody		Miniškolky	
Vdovský a vdovecký důchod		Daňové úlevy pro zaměstnavatele	
Síťotčí důchod		Podpora částečných úvazků	
Daňové zvýhodnění, snížení daně		Otcovské	
		Financování pěstounské péče	
3. Sladění pracovního, osobního a rodinného života z hlediska pracovně právních vztahů	21	9. Základní demografické údaje	40
Mateřská dovolená			
Rodičovská dovolená			
Pracovní volno			
Pružná pracovní doba			
Práce konaná doma			
Převedení na jinou práci			
Pracovní cesty a přeložení			
Zákazy některých prací			
Přestávky ke kojení			
Rozvázání pracovního poměru			
4. Služby péče o děti	27		
Služby péče o děti do tří let věku			
Zdravotnická zařízení – jesle			
Služby péče o děti dle zákona o živnostenském podnikání			
Služby péče o děti předškolního věku (3 – 6 let)			
Mateřské školy			
Služby péče o děti dle zákona o živnostenském podnikání			
Služby péče o děti mladšího školního věku			

1. Rodinná politika v České republice

Situace před rokem 1990

Před rokem 1948 nehrála komplexní vědomá podpora rodiny v tehdejší politickém uvažování příliš velkou roli. Bylo to dáno relativně příznivým populačním vývojem a zároveň přetrváváním tradičního modelu rodiny, ještě výrazně neohroženého strukturálními sociálními změnami.

Do té doby přirozeně se vyvíjející českou společnost znatelně zasáhl následný nástup komunistické diktatury. Od počátků 50. let byla rodinná politika pevně spojena se základními sociálními cíly a ideály socialismu. Na politické úrovni byl vývoj české rodiny v letech 1948 – 1989 poznamenán především trvající tendencí státní ingerence do všech soukromých oblastí lidského života. Komunistický režim přitom propagoval v rodinném chování obyvatel model dvoupříjmové rodiny s výdělečně činnými oběma manželi a poskytoval k jeho uplatnění všechny vhodné podmínky (zařízení denní výchovné péče atd.). Tradiční funkce rodiny – výchovná, socializační aj. – byly postupně přejímány totalitním státem, který se snažil omezit okruh působnosti rodiny především na její biologicko-reprodukční funkci. I přes tento institucionální tlak však rodina zůstávala především místem mezigenerační solidarity a vzájemné pomoci.

90. léta – změna demografické situace

Po roce 1989 se česká společnost skokově přiblížila západoevropským modelům hospodářského systému a postupně přejímala také některé kulturní modely, které podnítily zásadní změny v rodinném chování české populace, a to daleko rychleji než změny jejich hodnotových postojů vůči rodině. V této souvislosti se hovoří o nástupu do fáze druhého demografického přechodu, který v České republice probíhá s dvacetiletým zpožděním oproti západní Evropě. Jeho charakteristickými znaky jsou klesající plodnost, klesající sňatečnost, klesající úmrtnost a zároveň stoupající věk při prvním sňatku a prvním porodu. Zatímco tento fakt je sám o sobě nesporný díky demografickým průzkumům, panují rozdílné názory na jeho příčiny a na vzájemný vztah socioekonomických a hodnotově-kulturních faktorů majících vliv na tuto změnu. Tyto rozmanité názory pak také přirozeně vedly k vytváření různých přístupů k podpoře rodin ze strany veřejného sektoru.

Během celých 90. let byl základním principem sociální politiky koncept záchranné sociální sítě. Analogicky s touto tendencí byla podpora rodiny soustředěna na podporu nízkopříjmové rodiny. Vyústěním tohoto přístupu byla sociální reforma provedená v polovině 90. let se státní sociální podporou jako samostatným pilířem rodinných dávek. Podpora rodiny byla výrazně individualizována a jejím rozhodujícím kritériem se stala sociální solidarita vysokopříjmových rodin s nízkopříjmovými. Naopak v neziskovém sektoru postupně po celá devadesátá léta stoupala pozornost věnovaná rodinné problematice. Vzniklo několik organizací zaměřených na koncepční podporu rodiny, které spolupracují s řadou zahraničních institucí pro výzkum rodiny.

Výraznější pozornosti se rodinné politice dostalo až s nástupem nové koaliční vlády v roce 2002, která ve svém programovém prohlášení věnovala explicitně „rodinné politice“ samostatnou kapitolu. Následně byl v rámci resortu práce a sociálních věcí zřízen odbor rodinné politiky a sociální práce, do jehož působnosti byla koncepční činnost v oblasti rodinné politiky a sociálně-právní ochrany dětí svěřena. Nyní je tato agenda na ministerstvu práce a sociálních věcí zajišťována odborem rodinné politiky a dávkových systémů.

Současnost, přístup státu k rodinné politice

Prioritní charakter rodinné politiky pro ČR je akcentován na rodiny s nezaopatřenými dětmi vzhledem k nepříznivému demografickému vývoji, jež je v ČR provázen zvláště intenzivním stárnutím populace spojeným s mnoha negativními socioekonomickými důsledky.

Současná česká rodina se potýká s řadou socioekonomických překážek, společenských tlaků, kulturně hodnotových proměn a rozporů a vysokých nároků na výchovu dětí a jejich péči. Tyto skutečnosti způsobují ztížení podmínek k jejímu bezproblémovému fungování a obtížnější naplňování jejích potřeb.

Navzdory pozitivnímu pohledu drtivé většiny mladých lidí na hodnoty manželství a rodičovství, se česká společnost podobně jako jiné evropské státy potýká s nízkou porodností, jejíž rostoucí míra je klíčová pro zbrzdění budoucího razantního stárnutí české populace. Přestože se zásluhou realizace plodnosti žen z populačně silných ročníků 70. let úhrnná míra plodnosti od roku 1999, kdy dosáhla svého minima, stále zvyšuje, současná úroveň plodnosti zdaleka nezajišťuje prostou míru reprodukce české populace.

Pozice současné vlády České republiky k problematice nepříznivého demografického vývoje vychází ze stanoviska, že stát disponuje omezenými prostředky, jak zvrátit demografický vývoj. Smysl rodinné politiky tak není viděn v ovlivnění populačního vývoje, nýbrž v odstranění znevýhodnění, jemuž jsou rodiny vystaveny.

České vládě jde především o umožnění reálné svobody rodin v rozhodování o formě skloubení rodinného, osobního a profesního života, nikoli však jen ve vztahu k podpoře zaměstnanosti. Česká republika vnímá rodičovskou domácí péči o malé děti jako plnohodnotnou a společensky relevantní alternativu výdělečné činnosti při plném respektu různých preferencí a strategií rodičů při zajištění péče o děti. V zájmu realizace principu volby ohledně možnosti zvolit si dobu a rozsah vlastní péče o dítě, pokládá za podstatné vytvořit podmínky rovněž pro rodiče, kteří se rozhodnou o děti pečovat převážně sami a nevyužívat služby péče o děti.

Česká republika tyto rodiče podporuje zejména dostatečně dlouhou dobou mateřské a rodičovské dovolené. Dále finanční podporou po dobu rodičovské péče o dítě v průběhu mateřské a rodičovské dovolené, která co nejvíce kompenzuje úšlou mzdu a příležitosti, daňovým zvýhodněním pracujícího rodiče, podporou služeb pro rodinu, které jsou zaměřeny na prevenci sociálního vyloučení rodičů pečujících o děti v rámci mateřské nebo rodičovské dovolené (např. mateřská a rodinná centra) a podporou projektů zaměřených na zvyšování rodičovských kompetencí prostřednictvím vhodně zacílených dotačních řízení.

Postavení krajů a obcí k rodinné politice

Během reformy veřejné správy v r. 2003 byla celá řada dosavadních kompetencí státu převedena do samostatné působnosti krajů a obcí. V jejím rámci kraje a obce pečují o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů. Ve smyslu platné legislativy jsou samosprávným tělesům dány široké možnosti pro vlastní iniciativní činnost v rámci vlastní rodinné politiky, která se zaměřuje na konkrétní opatření v bytové, sociální, dopravní, kulturní či jiné relevantní oblasti, v níž obec nebo kraj může jednat v samostatné působnosti.

Hlavním cílem regionální rodinné politiky je vytvořit na úrovni krajů a obcí příznivé podmínky pro vznik a fungování rodin prostřednictvím souhrnu provázaných opatření, spočívajících nejen ve finanční podpoře rodiny, ale zejména v podpoře služeb pro rodinu, společensko-kulturních akcí, vzdělávacích a osvětových aktivit, dostupného bydlení, dále přizpůsobováním a budováním infrastruktury.

Kraje i obce dostávají finanční prostředky ze státního rozpočtu, otázka jejich konkrétního využití v praxi však spadá do jejich samostatné působnosti a záleží tedy do jisté míry na prioritách kraje. Podíl sociálních služeb zaměřených na rodinu jako hlavní cílovou skupinu se proto regionálně odlišuje, což dovoluje konstatovat značnou rozrůzněnost podpory rodiny v této oblasti.

V r. 2008 vyhlásilo Ministerstvo práce a sociálních věcí a Stálá komise pro rodinu Poslanecké Sněmovny Parlamentu ČR ve spolupráci s nestátním neziskovým sektorem, konkrétně se Sítí mateřských center a Asociací center pro rodinu, 1. ročník soutěže Obec přátelská rodině. Celostátní soutěž Obec přátelská rodině je prostředkem k podpoře prostředí přátelského rodině v české společnosti a formou ocenění těch obcí, které realizují rozmanité pro-rodinné aktivity.

Dávky nemocenského pojištění

Všechny dávky nemocenského pojištění vyplácí okresní správa sociálního zabezpečení a hradí se ze státního rozpočtu (z příjmů z pojistného).

Peněžitá pomoc v mateřství

Peněžitá pomoc v mateřství (dále jen PPM) je dávkou nahrazující příjem a poskytuje se ženě, která porodila dítě, po dobu 28 týdnů mateřské dovolené. V den, od něhož má být přiznána, musí trvat účast na nemocenském pojištění nebo ochranná lhůta plynoucí po skončení pojištěné činnosti, která činí v běžných případech 7 kalendářních dnů. U žen, jejichž pojištěné zaměstnání skončilo v době těhotenství, činí ochranná lhůta pro vznik nároku na PPM tolik kalendářních dnů, kolik činilo toto jejich poslední zaměstnání, maximálně však 180 kalendářních dnů.

Další podmínkou pro vznik nároku na PPM je, že v posledních dvou letech před nástupem na PPM musí trvat účast na nemocenském pojištění po dobu aspoň 270 dnů.

Nárok na PPM má osoba samostatně výdělečně činná (dále jen OSVČ), která dále splňuje podmínku účasti na nemocenském pojištění OSVČ po dobu 180 dnů v období jednoho roku před nástupem na peněžitou pomoc v mateřství.

Podmínkou nároku na PPM dále je, že zaměstnanec nevykonává v zaměstnání, ze kterého PPM náleží, práci či že mu z tohoto zaměstnání nadále nenáleží mzda (plat, odměna, apod.), či že OSVČ osobně nevykonává samostatnou výdělečnou činnost.

Délka pobírání PPM u pojištěnky, která dítě porodila, činí 28 týdnů, porodila-li zároveň 2 nebo více dětí a po uplynutí 28 týdnů se stará alespoň o dvě děti, činí 37 týdnů.

Zákon umožňuje střídání matky dítěte s jejím manželem či otcem dítěte v péči o dítě, přičemž každý z nich má při této péči o dítě nárok na výplatu peněžitě pomoci v mateřství po dobu a za podmínek stanovených zákonem o nemocenském pojištění. Střídání se umožňuje od počátku 7. týdne ode dne porodu a četnost střídání omezena není. V případě střídání v péči o dítě se zastaví výplata peněžitě pomoci v mateřství matce a začne se vyplácet tato dávka muži z jeho nemocenského pojištění, pokud splňuje podmínky nároku na její výplatu, a naopak.

Nárok na PPM má též pojištěnec (muž nebo žena), který převzal dítě do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu nebo který pečuje o dítě, jehož matka zemřela. Podmínky nároku na dávku jsou v tomto případě

obdobné, sledují se však ke dni převzetí dítěte; vystřídání však možné není. Délka pobírání PPM je o šest týdnů kratší, než v případě PPM poskytovaných z důvodu porodu dítěte (tj. 22 týdnů či 31 týden).

Výše peněžitě pomoci v mateřství činí 70 % denního vyměřovacího základu¹⁾.

Ošetřovné

Na ošetřovné má nárok zaměstnanec, který nemůže pracovat z důvodu, že musí ošetřovat nemocného člena domácnosti, nebo pečovat o zdravé dítě mladší 10 let, protože školské nebo dětské zařízení bylo uzavřeno, dítěti byla nařízena karanténa, nebo osoba, která jinak o dítě pečuje, sama onemocněla, porodila, nebo jí byla nařízena karanténa.

Zaměstnanec nemůže uplatnit nárok na ošetřovné na dítě, na které již druhý z rodičů uplatnil nárok na peněžitou pomoc v mateřství nebo rodičovský příspěvek.

Podpůrčí doba pro ošetřovné činí 9 kalendářních dnů, 16 kalendářních dnů, jde-li o osamělého zaměstnance pečujícího o dítě do skončení povinné školní docházky. Podpůrčí doba plyne ode dne vzniku potřeby ošetřování, přerušuje se po dobu ústavní péče o ošetřovanou osobu ve zdravotnickém zařízení.

Ošetřovné se umožňuje při splnění stanovených podmínek při jedné potřebě ošetřování (péče) přiznat postupně dvěma osobám. Ochranná lhůta pro ošetřovné není stanovena.

Výše ošetřovného činí 60 % denního vyměřovacího základu.

Vyrovňovací příspěvek v těhotenství a mateřství

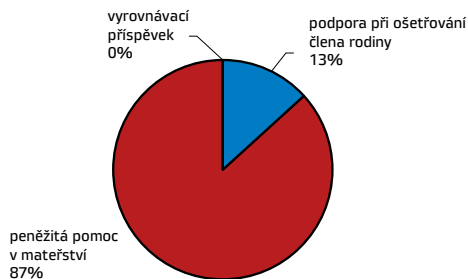
Tato dávka náleží pojištěnce, která byla z důvodu těhotenství, mateřství nebo kojení převedena na jinou práci a z tohoto důvodu dosahuje nižšího příjmu než před převedením.

Z důvodu těhotenství se dávka poskytuje po dobu převedení, nejdéle do počátku šestého týdne před očekávaným dnem porodu, z důvodu mateřství a kojení po dobu převedení, které je však z důvodu mateřství možné pouze do konce devátého měsíce po porodu.

¹⁾ denní vyměřovací základ je v podstatě hrubý příjem připadající na jeden kalendářní den

Výše dávky je každý měsíc jiná, neboť se stanoví jako rozdíl mezi příjmem dosahovaným zaměstnankyní před převedením na jinou práci, a výdělkem dosahovaným v jednotlivých kalendářních měsících po tomto převedení.

**Podíly nákladů na jednotlivé dávky v systému nemocenského pojištění
1. pololetí 2008**

Dávky státní sociální podpory

Přídavek na dítě

Přídavek na dítě je základní dávkou poskytovanou rodinám s dětmi. Nárok mají nezaopatřené děti do 26 let, které žijí v rodinách s rozhodným příjmem do 2,4 násobku životního minima²⁾. Přídavek na dítě je poskytován ve třech výších podle věku dítěte. Do 6 let 500 Kč (€³⁾ 20), 6 – 15 let 610 Kč (€ 24,4), 15 – 26 let 700 Kč (€ 28).

²⁾ Životní minimum je minimální společensky uznaná hranice peněžních příjmů k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb

Částky životního minima za měsíc:	
pro jednotlivce	3 126 Kč (€ 125)
pro první osobu v domácnosti	2 880 Kč (€ 115)
pro druhou a další osobu v domácnosti, která není nezaopatřeným dítětem	2 600 Kč (€ 104)
pro nezaopatřené dítě ve věku:	
do 6 let	1 600 Kč (€ 64)
6 až 15 let	1 960 Kč (€ 78,5)
15 až 26 let (nezaopatřené)	2 250 Kč (€ 90)

Životní minimum je součtem všech částek životního minima jednotlivých členů domácnosti, např.:

2 dospělí, 2 děti ve věku 8 a 16 let - 2 880 + 2 600 + 1 960 + 2 250 = 9 690

³⁾ kurz 1 € / 25 Kč

Rodičovský příspěvek

Nárok na rodičovský příspěvek má rodič, který po celý kalendářní měsíc osobně, celodenně a řádně pečuje o dítě, které je nejmladší v rodině. Rodičovský příspěvek je stanoven ve třech výměřích daných v pevných měsíčních částkách - zvýšené, základní a snížené.

Rodič si může zvolit čerpání rodičovského příspěvku po dobu dvou, tří nebo čtyř let. Volbou doby čerpání si rodič zároveň volí i k ní příslušnou výši příspěvku, a to:

- rychlejší čerpání rodičovského příspěvku – po peněžitě pomoci v mateřství nebo peněžitě pomoci poskytované mužům ve zvýšené výměře (11 400 Kč / € 456) do 24 měsíců věku dítěte; o tuto formu čerpání však může požádat pouze rodič, který má nárok na PPM ve výši alespoň 380 Kč (€ 15) za kalendářní den
- klasické čerpání – po PPM v základní výměře (7 600 Kč / € 304) do 36 měsíců věku dítěte; o tuto formu čerpání může požádat pouze rodič, který má nárok na PPM
- pomalejší čerpání – po PPM nebo od narození dítěte (nevnikli-li nárok na PPM) v základní výměře (7 600 Kč / € 304) do 21 měsíců věku dítěte a dále ve snížené výměře (3 800 Kč / € 152) do 48 měsíců věku dítěte.

U zdravotně postižených dětí má rodič nárok nejdříve ode dne posouzení dítěte jako dítěte dlouhodobě zdravotně postiženého nebo dlouhodobě těžce zdravotně postiženého nebo po skončení čerpání rodičovského příspěvku ve zvýšené výměře na rodičovský příspěvek v základní výměře 7 600 Kč do 7 let věku dítěte, a to bez ohledu na to, jakou možnost čerpání rodičovského příspěvku zvolil před posouzením zdravotního stavu dítěte.

Podmínkou nároku na rodičovský příspěvek je, že dítě mladší 3 let nenavštěvuje jesle nebo jiné zařízení pro děti předškolního věku déle než 5 kalendářních dnů v kalendářním měsíci.

Sociální příplatek

Cílem této dávky je pomáhat rodinám s nízkými příjmy krýt náklady spojené se zabezpečováním jejich potřeb. Nárok na sociální příplatek je vázán na péči alespoň o jedno nezaopatřené dítě a na stanovenou hranici příjmů v rodině, která v předchozím kalendářním čtvrtletí musí být nižší než dvojnásobek životního minima rodiny⁴⁾.

Výše dávky je odvozena od příjmu rodiny a částek životního minima nezaopatřených dětí. Se zvyšujícím se příjmem rodiny se příplatek postupně snižuje.

Sociální příplatek se zvyšuje v případech, kdy dítě je dlouhodobě těžce zdravotně postižené, dlouhodobě zdravotně postižené nebo dlouhodobě nemocné. Zohledněny jsou také zdravotní postižení nebo osamělost rodiče. Vyšší sociální příplatek se poskytuje i rodinám, kde se narodilo více dětí současně, a to v době do tří let jejich věku, nebo rodinám, kde dítě studuje na střední škole v denní formě studia nebo na vysoké škole v prezenční formě studia.

Příspěvek na bydlení

Touto dávkou stát přispívá na náklady na bydlení rodinám a jednotlivcům s nízkými příjmy, bez ohledu na to, zda jde o byt obecní, družstevní, v soukromém vlastnictví nebo bydlení ve vlastním domě. Nárok na příspěvek na bydlení má vlastník či nájemce bytu přihlášený v bytě k trvalému pobytu, jestliže 30 % (v Praze 35 %) příjmů rodiny nestačí k pokrytí nákladů na bydlení a zároveň těchto 30 % (v Praze 35 %) příjmů rodiny je nižší než příslušné normativní náklady stanovené zákonem. Výše dávky se odvozuje od příjmu rodiny, nákladů na bydlení a příslušných normativních nákladů. Průměrná výše příspěvku na bydlení činí 1 111 Kč (€ 44) měsíčně.

Porodné

Touto dávkou se matce jednorázově přispívá na náklady, související s narozením dítěte. Jestliže žena, která dítě porodila, zemřela a porodné jí nebo jiné osobě nebylo vyplaceno, má

na něj nárok otec dítěte. Nárok na porodné má rovněž osoba, která převzala dítě do jednoho roku do trvalé péče nahrazující péči rodičů. Výše porodného činí 13 000 Kč (€ 520) na každé narozené dítě.

Pohřebné

Na pohřebné má nárok osoba, jež vypravila pohřeb nezaopatřenému dítěti, nebo osobě, která byla rodičem nezaopatřeného dítěte, a to za podmínky, že zemřelá osoba měla ke dni úmrtí trvalý pobyt na území ČR. Výše pohřebného je stanovena pevnou částkou 5 000 Kč (€ 200).

Dávky pěstounské péče

Těmito dávkami se přispívá na potřeby spojené s péčí o dítě, o které se rodiče nemohou nebo nechtějí starat a které je svěřeno do pěstounské péče. S výjimkou sociálního příplatku může pěstounovi a dítěti svěřenému do pěstounské péče vzniknout nárok i na další dávky státní sociální podpory, např. na rodičovský příspěvek, přídavek na dítě apod.

1. Příspěvek na úhradu potřeb dítěte

Nárok na dávku má nezletilé dítě svěřené do pěstounské péče a příp. i po jejím skončení (po 18. roce věku) nejdéle do 26 let, pokud jde o dítě nezaopatřené a trvale žijící ve společné domácnosti s bývalým pěstounem. Výše příspěvku na úhradu potřeb nezaopatřeného dítěte činí 2,3násobek životního minima dítěte (viz poznámka výše), u zaopatřeného nezletilého dítěte 1,4násobek životního minima dítěte, v případě zdravotního postižení se příspěvek zvyšuje úměrně stupni postižení.

2. Odměna pěstouna

Tato dávka je projevem určitého společenského uznání osoby pečující o dítě v pěstounské péči. Výše odměny je stanovena ve výši částky životního minima jednotlivce za každé svěřené dítě. Ve zvláštních případech, kdy pěstoun pečuje alespoň o 3 svěřené děti nebo alespoň o jedno svěřené dítě, které je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II., III., IV. a není výdělečně činný, činí odměna pěstouna 5,5násobek životního minima (viz poznámka výše) jednotlivce, přičemž za každé další svěřené dítě se odměna dále zvyšuje.

⁴⁾

Úplná rodina (oba rodiče) s počtem nezaopatřených dětí	Životní minimum rodiny	Hranice čistého příjmu měsíčně pro nárok na sociální příplatek
jedno do 6 let	7 080 Kč (€ 283)	14 160 Kč (€ 566)
Dvě 5, 8 let	9 040 Kč (€ 361)	18 080 Kč (€ 723)
tři 5, 8, 12 let	11 000 Kč (€ 440)	22 000 Kč (€ 880)
čtyři 5, 8, 12, 16 let	13 250 Kč (€ 530)	26 500 Kč (€ 1 060)

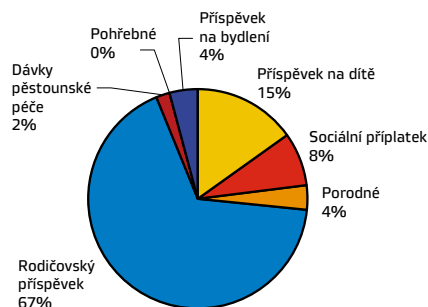
3. Příspěvek při převzetí dítěte

Účelem jednorázové dávky je přispět na nákup potřebných věcí pro dítě přicházející do náhradní rodinné péče. Výše příspěvku je stanovena pevnými částkami podle věku dítěte. Do 6 let 8 000 Kč (€ 320), 6 – 15 let 9 000 Kč (€ 360), 15 – 18 let 10 000 Kč (€ 400).

4. Příspěvek na zakoupení motorového vozidla

Dávka náleží pěstounovi, který má v pěstounské péči nejméně čtyři děti. Podmínkou nároku dále je, že vozidlo nesmí pěstoun používat pro výdělečnou činnost. Příspěvek je poskytován ve výši až 70 % pořizovací ceny vozidla, resp. ceny opravy vozidla, nejvýše však 100 000 Kč (€ 4000).

Podíly nákladů na jednotlivé dávky v systému státní sociální podpory
1. pololetí 2008

Dávky pomoci v hmotné nouzi

Příspěvek na živobytí

Je základní dávkou pomoci v hmotné nouzi, která pomáhá osobě či rodině při nedostatečném příjmu. Nárok na příspěvek na živobytí vzniká osobě či rodině v hmotné nouzi, pokud po odečtení přiměřených nákladů na bydlení nedosahuje příjem této osoby či rodiny částky živobytí.

Částka živobytí je stanovena pro každou osobu individuálně, a to na základě hodnocení její snahy a možností. Pro stanovení živobytí rodiny se jednotlivé částky živobytí osob sčítají. Částka živobytí se odvíjí od částek životního a existenčního minima⁵⁾.

⁵⁾ Existenční minimum činí 2020 Kč (€ 81)

Výše příspěvku na živobytí se odvozuje od částky živobytí osoby či rodiny, příjmu a přiměřených nákladů na bydlení.

Doplatek na bydlení

Řeší nedostatek příjmu k uhrazení nákladů na bydlení tam, kde nestačí vlastní příjmy osoby či rodiny včetně příspěvku na bydlení ze systému státní sociální podpory. Dávka je poskytována nájemci nebo vlastníku bytu, který má nárok na příspěvek na živobytí a na příspěvek na bydlení.

Zákon umožňuje poskytnout doplatek na bydlení i ve výjimečných případech, kdy žadatel nemá nárok na příspěvek na živobytí, případně i žadateli, který nemá nárok na příspěvek na bydlení, protože využívá jinou než nájemní formu bydlení.

Výše doplatku na bydlení je stanovena tak, aby po zaplacení odůvodněných nákladů na bydlení (tj. nájmu, služeb s bydlením spojených a nákladů za dodávky energií) zůstala osobě či rodině částka živobytí.

Mimořádná okamžitá pomoc

Je poskytována osobám, které se ocitnou v situacích, které je nutno bezodkladně řešit. Zákon stanoví pět takových situací:

1. Nejsou plněny podmínky hmotné nouze, ale v případě neposkytnutí pomoci osobě hrozí vážná újma na zdraví. Dávku lze poskytnout v částce, která doplní příjem osoby do výše existenčního minima tj. 2 020 Kč (€ 80,8), v případě nezaopatřeného dítěte do životního minima, tj. do 6 let 1 600 Kč (€ 64), 6 – 15 let 1 960 Kč (€ 78,4), 15 – 26 let 2 450 Kč (€ 90).

Podíly nákladů na jednotlivé dávky v systému pomoci v hmotné nouzi
1. pololetí 2008

2. Postižení vážnou mimořádnou událostí (živelní pohroma, větrná pohroma, ekologická havárie, požár apod.) Dávku lze poskytnout až do výše 15násobku částky životního minima jednotlivce, tj. až do výše 46 890 Kč (€ 1 875,6).
3. Nedostatek prostředků k úhradě jednorázového výdaje spojeného např. se zaplacením poplatku za vystavení duplikátů osobních dokladů nebo v případě ztráty peněžních prostředků. Dávku lze poskytnout až do výše tohoto jednorázového výdaje.
4. Nedostatek prostředků k nákupu nebo opravě předmětů dlouhodobé potřeby nebo k uhrazení odůvodněných nákladů vznikajících v souvislosti se vzděláním nebo se zájmovou činností nezaopatřených dětí. Dávku lze poskytnout až do výše těchto výdajů, maximálně však v průběhu kalendářního roku do výše 10násobku částky životního minima jednotlivce, tj. až do částky 31 260 Kč (€ 1 250,4).
5. Ohrožení sociálním vyloučením. Jde např. o situace osob vracejících se z vězení, z dětského domova a z pěstounské péče po dosažení zletilosti nebo po ukončení léčby chorobných závislostí. Dávku lze poskytnout až do výše 1000 Kč (€ 40). V průběhu roku může být poskytnuta opakovaně, součet však nesmí překročit 4násobek částky životního minima jednotlivce, tj. maximálně částku 12 504 Kč (€ 500).

Príspevek na péči

Príspevek na péči podle zákona o sociálních službách náleží osobám, které jsou především z důvodu nepříznivého zdravotního stavu závislé na pomoci jiné osoby.

Príspevek lze použít pouze na ty výdaje, které souvisejí se zabezpečením pomoci a podpory osobě, která je závislá na péči jiné osoby. Může být tedy „spotřebován“ jako úhrada za péči, kterou zajišťuje poskytovatel sociální služby a samozřejmě také na výdaje, které vzniknou pečující osobě, tj. rodinnému příslušníkovi či jiné osobě, která není poskytovatelem sociální služby. Oba výše uvedené způsoby může příjemce kombinovat dle vlastní potřeby a dle individuálně zvoleného způsobu zajištění péče.

Výše příspěvku činí za kalendářní měsíc 2 000 (€ 80) až 11 000 Kč (€ 440), a to podle věku a stupně závislosti příjemce příspěvku na pomoci jiné osoby.

Výše příspěvku pro osoby do 18 let věku činí za kalendářní měsíc:

- 3 000 Kč, jde-li o stupeň I (lehká závislost),
- 5 000 Kč, jde-li o stupeň II (středně těžká závislost),

- 9 000 Kč, jde-li o stupeň III (těžká závislost),
- 11 000 Kč, jde-li o stupeň IV (úplná závislost).

Výše příspěvku pro osoby starší 18 let činí za kalendářní měsíc:

- 2 000 Kč, jde-li o stupeň I (lehká závislost),
- 4 000 Kč, jde-li o stupeň II (středně těžká závislost),
- 8 000 Kč, jde-li o stupeň III (těžká závislost),
- 11 000 Kč, jde-li o stupeň IV (úplná závislost).

Vyšší částka příspěvku na péči pro děti je dána zejména tím, že děti nemají obvykle svůj vlastní příjem (mzda, plat, důchod či jiné příjmy) a současně má motivovat rodiny k tomu, aby děti zůstávaly v domácí péči.

Pokud o svého rodinného příslušníka nebo jinou blízkou osobu, která je závislá na pomoci jiných (tj. obvykle je příznán příspěvek na péči), pečují lidé samostatně nebo s dílčí dopomocí sociálních služeb, jsou jim ze zákona příznány tyto další prvky sociální ochrany:

- Příspěvek na péči je vyplácen i v částečném souběhu s rodičovským příspěvkem.
- Doba péče je hlavní pečující osobě obvykle započítána jako náhradní doba pro účely důchodového pojištění.
- Hlavní pečující osoba je tzv. „státním pojištěncem“ v oblasti veřejného zdravotního pojištění, tj. za pečující osobu hradí zdravotní pojištění stát.
- Pečující osoby nejsou nijak limitovány při pracovním uplatnění.
- Doba péče se považuje za náhradní dobu pro přiznání podpory v nezaměstnanosti.

Pozůstalostní důchody

Vdovský a vdovecký důchod

Vdova má nárok na vdovský důchod po zemřelém manželovi, který byl poživatелеm starobního, plného invalidního nebo částečného invalidního důchodu, nebo splnil ke dni smrti podmínku potřebné doby pojištění pro nárok na plný invalidní důchod nebo podmínky nároku na starobní důchod anebo zemřel následkem pracovního úrazu (nemoci z povolání). Vdovec má nárok na vdovecký důchod za stejných podmínek jako vdova na vdovský důchod.

Vdovský důchod náleží po dobu jednoho roku od smrti manžela. Po uplynutí této doby má vdova nárok na vdovský důchod, jestliže pečuje o nezaopatřené dítě, nebo pečuje o dítě, které je závislé na péči jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo stupni III (těžká závislost) anebo stupni IV (úplná závislost), nebo pečuje o svého rodiče nebo rodiče zemřelého manžela, který s ní žije v domácnosti a je závislý na péči jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo stupni III (těžká závislost) anebo stupni IV (úplná závislost), nebo je plně invalidní, anebo dosáhla věku 55 let nebo důchodového věku, je-li důchodový věk nižší. Nárok na vdovský důchod vznikne znovu, jestliže se splní některá z uvedených podmínek do pěti roků po zániku dřívějšího nároku na vdovský důchod. To platí obdobně i pro vdovecký důchod s tím, že věk pro trvání nebo nový vznik nároku na vdovecký důchod činí 58 let.

S účinností od 1. 1. 2010 dojde ke sjednocení věkové hranice pro trvání nebo nový vznik nároku na pozůstalostní důchod pro muže i ženy. Touto věkovou hranicí bude věk o 4 roky nižší, než činí důchodový věk stanovený podle zákona o důchodovém pojištění pro muže stejného data narození

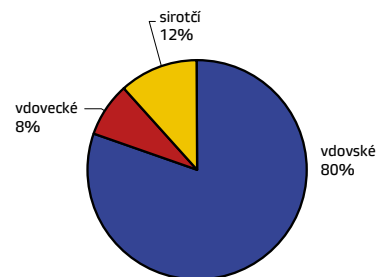
Výše důchodu se skládá ze dvou složek, a to ze základní výměry a z procentní výměry. Výše základní výměry důchodu od 1. srpna 2008 činí 2 170 Kč (€ 87) měsíčně. Výše procentní výměry důchodu činí 50 % procentní výměry důchodu, na který měl nebo by měl nárok zemřelý v době smrti.

Sirotčí důchod

Nárok na sirotčí důchod má nezaopatřené dítě, zemřel-li rodič (osvojitel), nebo osoba, která převzala dítě do péče nahrazující péči rodičů, a dítě na ni bylo v době její smrti odkázáno výživou, kterou nemohli ze závažných důvodů zajistit jeho rodiče. Dále v případě, kdy rodič (osvojitel) nebo osoba, která převzala dítě do péče nahrazující péči rodičů, byli poživateli starobního, plného invalidního nebo částečného invalidního důchodu nebo ke dni smrti splnili podmínku potřebné doby pojištění pro nárok na plný invalidní důchod nebo podmínky nároku na starobní důchod anebo zemřeli následkem pracovního úrazu (nemoci z povolání). Oboustranně osiřelé dítě má nárok na sirotčí důchod po každém ze zemřelých rodičů. Nárok na sirotčí důchod nevzniká po pěstounovi nebo jeho manželovi. Nárok na sirotčí důchod zaniká osvojením. Dojde-li ke zrušení osvojení, vznikne nárok na sirotčí důchod znovu.

Výše důchodu se skládá ze dvou složek, a to ze základní výměry a z procentní výměry. Výše základní výměry důchodu od 1. srpna 2008 činí 2 170 Kč (€ 87) měsíčně; v případě oboustranného sirotka náleží základní výměra pouze jednou. Výše procentní výměry důchodu činí 40 % procentní výměry důchodu, na který měl nebo by měl nárok zemřelý v době smrti.

Podíly nákladů na vdovské, vdovecké a sirotčí důchody 1. pololetí

Daňové zvýhodnění, snížení daně

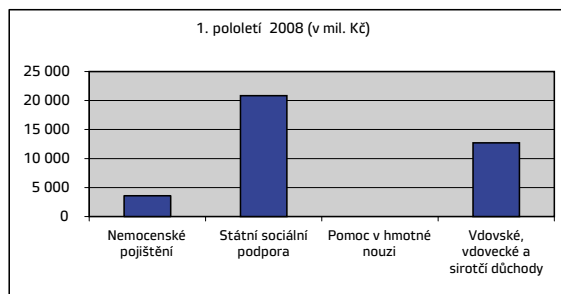
Poplatník má podle zákona o daních z příjmů nárok na daňové zvýhodnění na vyživované dítě žijící s ním v domácnosti, ve výši 10 200 Kč (€ 408) ročně. Daňové zvýhodnění může poplatník uplatnit formou slevy na daní, daňového bonusu nebo slevy na daní a daňového bonusu.

Poplatníkům se daň za zdaňovací období snižuje o částku 16 560 Kč (€ 662,5) na manželku (manžela) žijící s poplatníkem v domácnosti, pokud nemá vlastní příjem přesahující za zdaňovací období 38 040 Kč (€ 1521,5). Pokud je manželka (manžel) držitelkou průkazu mimořádných výhod III. stupně (zvláště těžké postižení s potřebou průvodce), zvyšuje se částka 16 560 Kč (€ 662,5) na dvojnásobek. Do vlastního příjmu manželky (manžela) se nezahrnují dávky státní sociální podpory, dávky sociální péče, příspěvek na péči, sociální služby, dávky pomoci v hmotné nouzi, státní příspěvky na penzijní připojištění se státním příspěvkem, státní podpora stavebního spoření, a stipendium poskytované studujícím soustavně se připravujícím na budoucí povolání. U manželů, kteří mají majetek ve společném jmění manželů, se do vlastního příjmu manželky (manžela) nezahrnuje příjem, který plyne druhému z manželů nebo se pro účely daně z příjmů považuje za příjem druhého z manželů.

Peněžní plnění poskytnutá zaměstnavatelem na úhradu výdajů spojených s pobytem dítěte v předškolním zařízení nebo v mateřské škole (ve vzdělávacím zařízení), např. vyplacené zaměstnanci vedle mzdy (platu) a nebo poskytnuté formou proplacení náhrady výdajů (účtenky, paragonu apod.), které učinil zaměstnanec jako soukromá osoba, se posoudí vždy jako zdanitelný příjem ze závislé činnosti.

Pokud zaměstnavatel pro děti svých zaměstnanců provozuje vlastní mateřskou školu nebo zajišťuje smluvně mateřskou školu provozovanou jiným subjektem a výdaje s tím spojené hradí ze sociálního fondu nebo z jiných finančních prostředků, je nepeňěžní plnění spočívající ve formě možnosti použití této mateřské školy (jako vzdělávacího resp. předškolního zařízení) u zaměstnanců od daně z příjmů osvobozeno.

Celkový přehled podílů nákladů

Mateřská dovolená

Zaměstnankyni (matce) náleží v souvislosti s porodem a péčí o narozené dítě mateřská dovolená po dobu 28 týdnů; porodila-li zároveň dvě nebo více dětí, náleží jí mateřská dovolená po dobu 37 týdnů. Mateřskou dovolenou zaměstnankyně nastupuje zpravidla od počátku šestého týdne před očekávaným dnem porodu, nejdříve však od počátku osmého týdne před tímto dnem. Jestliže se dítě narodilo mrtvé, náleží zaměstnankyni mateřská dovolená po dobu 14 týdnů. Mateřská dovolená v souvislosti s porodem nesmí být nikdy kratší než 14 týdnů a nemůže v žádném případě skončit ani být přerušena před uplynutím šesti týdnů ode dne porodu.

Doba, kdy zaměstnankyně čerpá mateřskou dovolenou a rodičovskou dovolenou a doba kdy zaměstnanec čerpá rodičovskou dovolenou, je považována za důležitou osobní překážku v práci, po kterou je zaměstnanec/zaměstnankyně omluven/a pro nepřítomnost v práci. Po tuto dobu nepřísluší zaměstnankyni/zaměstnanci náhrada mzdy nebo platu, má však nárok na dávky nemocenského pojištění a státní sociální podpory.

Vrátí-li se zaměstnankyně do práce po skončení mateřské dovolené nebo zaměstnanec po skončení rodičovské dovolené v rozsahu doby, po kterou je žena oprávněna čerpat mateřskou dovolenou, je zaměstnavatel povinen zařadit je na jejich původní práci a pracoviště. Není-li to možné proto, že tato práce odpadla nebo pracoviště bylo zrušeno, musí je zaměstnavatel zařadit podle pracovní smlouvy.

Rodičovská dovolená

K prohloubení péče o dítě je zaměstnavatel povinen poskytnout zaměstnankyni a zaměstnanci na jejich žádost rodičovskou dovolenou. Rodičovská dovolená se poskytuje matce dítěte po skončení mateřské dovolené a otci od narození dítěte, a to v rozsahu, o jaký o ni požádají, ne však déle než do doby, kdy dítě dosáhne věku tří let.

Rodičovská dovolená nemusí být čerpána vcelku. To znamená, že pokud zaměstnanec/zaměstnankyně nastoupí např. v jednom roce dítěte zpět do práce, může až do jeho tří let věku kdykoliv požádat znovu o poskytnutí rodičovské dovolené.

Zaměstnankyně i zaměstnanec, kteří se vrací po rodičovské dovolené zpět do práce, musí být zařazeni podle pracovní smlouvy.

Po dobu čerpání rodičovské dovolené v rozsahu rodičovské dovolené matky nepřísluší zaměstnankyni/zaměstnanci náhrady mzdy nebo platu; nýbrž nárok na dávku státní sociální podpory – rodičovský příspěvek.

V době, kdy zaměstnankyně čerpá mateřskou dovolenou, může zaměstnanec čerpat rodičovskou dovolenou. Rodičovskou dovolenou mohou zaměstnankyně i zaměstnanec čerpat současně. Za situace, kdy oba rodiče čerpají rodičovskou dovolenou současně, hmotné zabezpečení nebo dávky přísluší jen jednomu z nich.

Ustanovení o mateřské a rodičovské dovolené platí obdobně při převzetí dítěte do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu.

Pracovní volno

Zaměstnavatel je povinen omluvit nepřítomnost zaměstnance/zaměstnankyně v práci po dobu ošetřování dítěte mladšího než deset let nebo jiného člena domácnosti a po dobu péče o dítě mladší než deset let, které nemůže být z důležitých důvodů v péči dětského výchovného zařízení nebo školy, v jejichž péči dítě jinak je, nebo jestliže osoba, jež jinak o dítě pečuje, onemocněla nebo jí byla nařízena karanténa (karanténní opatření), popřípadě se podrobila vyšetření nebo ošetření ve zdravotnickém zařízení, které nebylo možno zabezpečit mimo pracovní dobu zaměstnance/zaměstnankyně. Po tuto dobu nepřísluší zaměstnanci/zaměstnankyni náhrada mzdy nebo platu, ale má nárok na dávku nemocenského pojištění.

Nemůže-li zaměstnankyně/zaměstnanec konat práci z důležitých důvodů týkajících se její/jeho osoby uvedených níže, poskytnete jí/mu zaměstnavatel pracovní volno v rozsahu a za těchto podmínek:

Při narození dítěte se pracovní volno s náhradou mzdy nebo platu takto poskytnete manželovi nebo druhovi na nezbytně nutnou dobu k převozu manželky (družky) do zdravotnického zařízení a zpět a dále bez náhrady mzdy nebo platu k účasti při porodu manželky (družky).

K doprovodu rodinného příslušníka do zdravotnického zařízení k vyšetření nebo ošetření při náhlém onemocnění nebo úrazu a k předem stanovenému vyšetření, ošetření nebo léčení se pracovní volno na nezbytně nutnou dobu, nejvýše však na jeden den, s náhradou mzdy nebo platu poskytnete jen jednomu z rodinných příslušníků, a to byl-li doprovod nezbytný a uvedené úkony nebylo možno provést mimo pracovní dobu. Pokud má

však zaměstnanec nárok na podporu při ošetřování člena rodiny z nemocenského pojištění, náhrada mzdy nebo platu mu nepřísluší.

Pracovní volno k doprovodu dítěte do školského poradenského zařízení ke zjištění speciálních vzdělávacích potřeb dítěte se poskytne jen jednomu z rodinných příslušníků na nezbytně nutnou dobu, avšak bez náhrady mzdy nebo platu.

Při úmrtí manžela, druha nebo dítěte se pracovní volno s náhradou mzdy nebo platu poskytnete v rozsahu dvou dnů a na další den k účasti na pohřbu těchto osob.

K účasti na pohřbu rodiče a sourozence zaměstnance, rodiče a sourozence jeho manžela, jakož i manžela dítěte nebo manžela sourozence zaměstnance se pracovní volno s náhradou mzdy nebo platu poskytnete v rozsahu jednoho dne a na další den, jestliže zaměstnanec obstarává pohřeb těchto osob.

K účasti na pohřbu prarodiče nebo vnuka zaměstnance nebo prarodiče jeho manžela nebo jiné osoby, která sice nepatří k uvedeným nejbližším příbuzným, ale žila se zaměstnancem v době úmrtí v domácnosti, se pracovní volno s náhradou mzdy nebo platu poskytnete na nezbytně nutnou dobu, nejvýše na jeden den a na další den, jestliže zaměstnanec obstarává pohřeb těchto osob.

Na vlastní svatbu se poskytnete pracovní volno na dva dny, z toho jeden den k účasti na svatebním obřadu; náhrada mzdy nebo platu však přísluší pouze za jeden den. Pracovní volno s náhradou mzdy nebo platu se poskytnete rodiči na jeden den k účasti na svatebním obřadu při svatbě dítěte a ve stejném rozsahu se poskytnete pracovní volno bez náhrady mzdy nebo platu při svatbě rodiče.

Zaměstnavatel dále může poskytnout zaměstnanci pracovní volno i z jiných vážných důvodů, zejména k zařízení důležitých osobních, rodinných a majetkových záležitostí, které zaměstnanec nemůže vyřídit mimo pracovní dobu. Délka takto poskytnutého pracovního volna není právními předpisy omezena; záleží pouze na rozhodnutí zaměstnavatele, zda žádosti zaměstnance o pracovní volno vyhoví a v jakém rozsahu mu pracovní volno poskytne. Je možné se se zaměstnavatelem dohodnout, že si zaměstnanec takto zameškanou pracovní dobu napracuje. Zaměstnavatel však nemá právní povinnost umožnit zaměstnanci napracování zameškané doby.

V kolektivních nebo individuálních smlouvách nebo ve vnitřních předpisech lze rozšířit právo zaměstnanců/zaměstnanek na pracovní volno, popřípadě náhradu mzdy nebo platu nad rozsah výše stanovený, popřípadě rozšířit jejich okruh o další případy, kdy zaměstnanci/zaměstnankyně vznikne právo na pracovní volno, popřípadě na náhradu mzdy nebo platu.

Úprava pracovní doby

Zaměstnavatel je povinen přihlížet při zařazování zaměstnanců/zaměstnanek do směn též k potřebám zaměstnanek/zaměstnanců pečujících o děti.

Požádá-li zaměstnankyně nebo zaměstnanec pečující o dítě mladší než 15 let, těhotná zaměstnankyně nebo zaměstnanec, který prokáže, že převážně sám dlouhodobě pečuje o osobu, která se považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost), ve stupni III (těžká závislost) nebo stupni IV (úplná závislost) o kratší pracovní dobu nebo jinou vhodnou úpravu stanovené týdenní pracovní doby, je zaměstnavatel povinen vyhovět žádosti, nebrání-li tomu vážné provozní důvody. Zaměstnavatel je přitom povinen vytvářet takové podmínky, aby takovým žádostem mohlo být vyhověno. Mzda nebo plat, které zaměstnankyním/zaměstnancům přísluší při kratší pracovní době, odpovídají této kratší pracovní době.

Zaměstnavatel nesmí zaměstnávat těhotné zaměstnankyně prací přesčas. Zaměstnankyním a zaměstnancům, kteří pečují o dítě mladší než 1 rok, nesmí zaměstnavatel nařídít práci přesčas.

Pružná pracovní doba

V zájmu lepšího využívání pracovní doby a uspokojování osobních potřeb zaměstnanců/zaměstnanek může zaměstnavatel uplatňovat pružnou pracovní dobu, a to také pouze na některých pracovištích, popřípadě u některých zaměstnanců. Při uplatňování pružné pracovní doby si zaměstnanec volí sám začátek, popřípadě i konec pracovní doby v jednotlivých dnech v rámci časových úseků stanovených zaměstnavatelem. Mezi tyto dva časové úseky stanovené zaměstnavatelem je vložen časový úsek, v němž je zaměstnavatel povinen být na svém pracovišti. Na zavedení pružné pracovní doby nevzniká právní nárok.

Práce konaná doma

V pracovní smlouvě lze sjednat, že pracovník nebude konat pro zaměstnavatele práci na pracovišti zaměstnavatele, ale za podmínek stanovených v pracovní smlouvě doma v pracovní době, kterou si zaměstnanec sám rozvrhne. Pracovní poměry takových zaměstnanců se řídí ustanoveními zákoníku práce s těmito odchylkami: na tyto zaměstnance se nevztahují úprava rozvržení pracovní doby, prostoje ani přerušení práce způsobené nepříznivými povětrnostními vlivy, při důležitých osobních překážkách v práci jim nenáleží od zaměstnavatele náhrada mzdy, nenáleží jim mzda nebo plat nebo náhradní volno za práci přesčas ani náhradní volno nebo náhrada mzdy anebo příplatek za práci ve svátek.

Převedení na jinou práci

Koná-li těhotná zaměstnankyně nebo zaměstnankyně-matka do konce devátého měsíce po porodu nebo kojící zaměstnankyně práci, která je jí zakázána nebo která podle lékařského posudku ohrožuje její těhotenství anebo mateřství, je zaměstnavatel povinen převést ji dočasně na práci, která je pro ni vhodná a při níž může dosahovat stejného výdělku jako na dosavadní práci. Požádá-li těhotná zaměstnankyně, zaměstnankyně-matka do konce devátého měsíce po porodu nebo kojící zaměstnankyně pracující v noci o zařazení na denní práci, je zaměstnavatel povinen její žádosti vyhovět.

Pokud taková zaměstnankyně dosahuje při práci, na niž byla převedena, bez svého zavinění nižšího výdělku než na dosavadní práci, poskytuje se jí na vyrovnání tohoto rozdílu vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství podle předpisů o nemocenském pojištění.

Pracovní cesty a přeložení

Těhotné zaměstnankyně, zaměstnankyně a zaměstnanci pečující o děti do věku osmi let a osamělé zaměstnankyně/zaměstnanci pečující o dítě, dokud dítě nedosáhlo věku 15 let a zaměstnanci/zaměstnankyně, kteří prokáží, že převážně sami dlouhodobě soustavně pečují o převážně nebo úplně bezmocnou fyzickou osobu, smějí být vysíláni na pracovní cestu mimo obvod obce svého pracoviště nebo bydliště jen se svým souhlasem; přeložit je může zaměstnavatel jen na jejich žádost.

Zákazy některých prací

Ženy nesmějí být zaměstnávány pracemi, které ohrožují jejich mateřství, přičemž Ministerstvo zdravotnictví stanoví vyhláškou práce a pracoviště, které jsou zakázány ženám, které kojí, těhotným ženám a matkám do konce devátého měsíce po porodu.

Těhotná žena nesmí být zaměstnávána těžkými pracemi, které podle lékařského posudku ohrožují její těhotenství ze zdravotních příčin tkvících v její osobě. To platí obdobně o ženě, která kojí a matce do konce devátého měsíce po porodu.

Přestávky ke kojení

Zaměstnankyni, která kojí své dítě, je zaměstnavatel povinen poskytnout kromě přestávek v práci zvláštní přestávky ke kojení. Přestávky ke kojení se započítávají do pracovní doby a poskytují se za ně náhrada mzdy nebo platu ve výši průměrného výdělku.

Rozvázání pracovního poměru

Výpověď může zaměstnavatel rozvázat pracovní poměr s těhotnou zaměstnankyní, zaměstnankyní na mateřské nebo rodičovské dovolené a se zaměstnancem na rodičovské dovolené jen zcela výjimečně.

1. Služby péče o děti do tří let věku

V ČR lze rozlišit mezi dvěma typy služeb péče o děti do tří let věku. Prvním typem jsou zdravotnická zařízení typu jesle, druhým služby péče o děti provozované v režimu zákona o živnostenském podnikání.

Zdravotnická zařízení – jesle

Jesle jsou zvláštní dětská zařízení léčebně preventivní péče spadající do kompetence Ministerstva zdravotnictví ČR, která pečují o všestranný rozvoj dětí ve věku zpravidla do tří let. Zřizovateli jeslí jsou dnes nejčastěji obce, které je zřizují zcela podle svého uvážení a potřeb území. Vzhledem k tomu, že péče v jeslích je hrazena z rozpočtu zřizovatele, je zcela na něm, jaké stanoví za pobyt dětí v jeslích poplatky, tzn. péče v nich je poskytována za plnou nebo částečnou úhradu klienty. Poplatky v jeslích se velmi liší, zpravidla se pohybují ve výši 800 - 4 500 Kč (32 – 180 €) za měsíc.

Služby péče o děti dle zákona o živnostenském podnikání

Jde o vázanou živnost „Péče o dítě do tří let v denním režimu“. Obsahová náplň živnosti je specifikována jako individuální výchovná péče o svěřené děti do tří let věku v denním nebo v celotýdenním režimu zaměřená na rozvoj rozumových a řečových schopností, pohybových, pracovních, hudebních, výtvarných schopností a kulturně hygienických návyků přiměřených věku dítěte. Zajišťování bezpečnosti a zdraví dětí, jejich pobytu na čerstvém vzduchu, spánku v odpovídajícím hygienickém prostředí a osobní hygieny dětí, včetně poskytování první pomoci.

Služba péče dle této živnosti může být poskytována v domácnosti dítěte nebo v provozovně poskytovatele. Na prostory a provoz v případě, že je živnost vykonávána v provozovně, se vztahují hygienické požadavky upravené vyhláškou o hygienických požadavcích.

Podnikatel musí splňovat podmínku odborné způsobilosti k výkonu povolání všeobecné zdravotní sestry, zdravotnického asistenta, ošetřovatele, porodní asistentky nebo záchranáře anebo odbornou způsobilost k výkonu povolání sociálního pracovníka nebo pracovníka v sociálních službách.

Péče o děti do tří let věku může být uskutečňována rovněž v rámci volné živnosti „Poskytování služeb pro rodinu a domácnost“. Obsahem této živnosti je individuální péče o děti nad tři roky věku v rodinách a příležitostně krátkodobé hlídání dětí, včetně dětí do tří let věku.

Úplata za služby poskytované v režimu živnostenského podnikání je stanovena na komerční bázi poskytovatelem.

2. Služby péče o děti předškolního věku (3 – 6 let)

Péče o děti starší 3 let je v ČR zabezpečena prostřednictvím sítě finančně dostupných mateřských škol a dále v rámci služeb péče o děti provozované v režimu zákona o živnostenském podnikání.

Mateřské školy

Mateřská škola je předškolní zařízení navazující na výchovu dětí v rodině a v součinnosti s ní zajišťující všestrannou péči dětem zpravidla ve věku od tří do šesti let, přijímány jsou však i děti mladší 3 let. Je místem osobnostního rozvoje dítěte, místem získávání sociálních zkušeností, poznatků o světě i místem specifické přípravy na pokračující vzdělávání.

Zřizovatelem mateřské školy je zpravidla obec anebo kraj, může to být ovšem také církev nebo náboženská společnost, případně jiný soukromý zřizovatel. Mateřské školy lze zřizovat s celodenním, polodenním (nejdéle 6,5 hodiny denně) a internátním provozem (celodenní i noční péče).

K předškolnímu vzdělávání se přednostně přijímají děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky. Vzdělávání v posledním ročníku mateřské školy zřizované státem, krajem, obcí nebo svazkem obcí se poskytuje bezúplatně.

Speciální mateřská škola slouží dětem od tří do šesti let s mentálním, smyslovým či tělesným postižením (s vadami zraku, sluchu, řeči aj.) a dětem zdravotně oslabeným.

Služby péče o děti dle zákona o živnostenském podnikání

Jde o volnou živnost „Mimoškolní výchova a vzdělávání, pořádání kurzů, školení, včetně lektorské činnosti“. Obsahová náplň živnosti je mimo jiné specifikována jako výchova dětí nad tři roky věku v předškolních zařízeních, výuka v soukromých školách a zařízeních sloužících odbornému vzdělávání, pokud tato nejsou zařazena do sítě škol, školských a předškolních zařízení.

Služby péče o děti jsou v rámci této živnosti poskytovány v zařízeních péče o děti. Na prostory a provoz se vztahují hygienické požadavky upravené vyhláškou o hygienických požadavcích.

Odborná způsobilost pro výkon živnosti není stanovena.

Péče o děti nad tři roky může být uskutečňována rovněž v rámci volné živnosti „Poskytování služeb pro rodinu a domácnost“, a to jako individuální péče o děti nad tři roky věku v rodinách nebo příležitostně krátkodobé hlídání dětí.

3. Služby péče o děti mladšího školního věku

Do této skupiny patří zejména školská zařízení pro zájmové vzdělávání – školní družiny, které rovněž napomáhají zejména rodičům dětí mladšího školního věku skloubit práci a rodinu. Lze sem vřadit i služby poskytované v režimu volné živnosti „Mimoškolní výchova a vzdělávání, pořádání kurzů, školení, včetně lektorské činnosti“ (viz výše).

Osvojení a pěstounská péče patří mezi formy náhradní rodinné péče pro děti, které nemohou být z nejrůznějších důvodů vychovávány ve vlastní rodině. Kromě možnosti osvojení a pěstounské péče se děti, o které se rodiče nemohou nebo nechtějí starat, nebo děti – sirotci svěřují do péče jiné fyzické osoby než rodiče, zpravidla se jedná o osobu dítěti příbuznou nebo jinou blízkou osobu, případně do osobní péče poručníka. Dále dětem zajišťují náhradní péči specializovaná zařízení pro péči o děti, konkrétně dětské domovy, které jsou nahrazovány dětskými domovy rodinného typu, kojenecké ústavy a dětská centra, zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc či domovy pro osoby se zdravotním postižením.

Osvojení

Osvojit děti mohou pouze zletilé fyzické osoby s plnou způsobilostí k právním úkonům, které zaručují způsobem svého života, že osvojení bude ku prospěchu dítěte i společnosti. Mezi „náhradním rodičem“ (příp. náhradními rodiči) a dítětem musí být přiměřený věkový rozdíl.

Osvojit lze pouze nezletilé dítě (mladší 18 let). K osvojení je třeba souhlasu zákonného zástupce osvojovaného dítěte. Je-li dítě schopno posoudit dosah osvojení, je třeba také jeho souhlasu, ledaže by tím byl zmařen účel osvojení.

Osvojením vzniká mezi osvojitelem a osvojeným dítětem takový poměr, jaký je mezi rodiči a dětmi, to znamená, že manželé (nebo jednotlivci) mají vůči dítěti stejná práva a povinnosti, jako by byli jeho biologickými rodiči (např. vyživovací povinnost). Vztah mezi dítětem a příbuznými osvojitelem je příbuzenský. Osvojením zanikají práva a povinnosti mezi osvojeným dítětem a původní rodinou.

Osvojené dítě získá příjmení osvojitele. Pokud dítě společně osvojili manželé, bude mít příjmení určené pro ostatní jejich děti.

Pěstounská péče

Pěstounská péče je druhým nejdůležitějším typem náhradní rodinné péče o děti v ČR. Žádost o zařazení do evidence žadatelů o zprostředkování pěstounské péče mohou podat občané České republiky, kteří mají na území České republiky trvalý pobyt, a dále cizinci, kteří mají na území České republiky povolen trvalý pobyt nebo jsou na území České republiky hlášeni k pobytu po dobu nejméně 365 dnů. Všechny výše uvedené osoby rovněž musí splňovat podmínku obvyklého bydliště na území České republiky.

Soud může svěřit dítě do pěstounské péče fyzické osobě (dále jen „pěstoun“) starší 18 let, případně do společné pěstounské péče manželů, jestliže zájem dítěte vyžaduje svěřeni do takové péče a osoba pěstouna poskytuje záruku řádné výchovy dítěte. Před rozhodnutím o svěřeni dítěte do pěstounské péče je soud povinen vyžádat si vyjádření orgánu sociálně - právní ochrany dětí o tom, zda ten, kdo se má stát pěstounem, je osobou vhodnou pro výkon této péče. Je-li dítě, které má být svěřeno do pěstounské péče, ve věku, kdy je schopno posoudit svoji situaci, musí být zjištěn názor dítěte na otázku jeho svěřeni do pěstounské péče a k názoru dítěte musí být přihlédnuto s ohledem na jeho věk a rozumovou vyspělost.

Vedle standardní pěstounské péče může být dítě svěřeno rovněž do specializované pěstounské péče na přechodnou dobu. Podle prostředí, ve kterém je pěstounská péče vykonávána, se rozlišuje pěstounská péče individuální – probíhá v běžném rodinném prostředí pěstouna, a pěstounská péče vykonávána v zařízeních pro výkon pěstounské péče, které jsou k tomuto účelu zřizovány obcemi, kraji a nestátními neziskovými organizacemi (např. SOS dětské vesničky).

Prostřednictvím sociálních služeb je zajišťována pomoc při péči o vlastní osobu, zajištění stravování, ubytování, pomoc při zajištění chodu domácnosti, ošetřování, pomoc s výchovou, poskytnutí informace, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, psycho- a socioterapie, pomoc při prosazování práv a zájmů.

Organizace poskytující sociální služby zřizují především obce a kraje, které dbají na vytváření vhodných podmínek pro jejich rozvoj, zejména zjišťováním skutečných potřeb lidí a zdrojů k jejich uspokojení. Dalšími významnými poskytovateli jsou nestátní neziskové organizace a fyzické osoby, které nabízejí široké spektrum služeb. Ministerstvo práce a sociálních věcí je nyní zřizovatelem pěti specializovaných ústavů sociální péče.

Sociální poradenství

Sociální poradenství poskytuje osobám v nepříznivé sociální situaci potřebné informace přispívající k řešení jejich situace. Základní sociální poradenství je součástí všech druhů sociálních služeb. Odborné sociální poradenství zahrnuje občanské poradny, manželské a rodinné poradny, sociální práci s osobami společensky nepřízřívobnými, poradny pro oběti trestných činů a domácího násilí, sociálně právní poradenství pro osoby se zdravotním postižením a seniory. Služba obsahuje poradenství, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, terapeutické činnosti a pomoc při prosazování práv a zájmů. Služba se poskytuje bezúplatně.

Sociálně-zdravotní služby

Sociálně zdravotní služby napomáhají k zajištění fyzické a psychické soběstačnosti osob, kterým jsou poskytovány. Jsou určeny osobám, které již nepotřebují akutní zdravotní lůžkovou péči (dostatečná je zdravotní péče ambulantního rozsahu), ale současně jsou natolik nesoběstační, že potřebují pomoc druhé osoby při každodenních úkonech a tato pomoc jim z objektivních důvodů nemůže být zajištěna v domácím prostředí. Sociálně zdravotní služby jsou poskytovány v pobytových zařízeních sociálních služeb nebo v pobytových zdravotnických zařízeních. Služby sociální péče poskytované v rámci sociálně zdravotních služeb (včetně základních služeb) podléhají úhradě. Zdravotnické úkony jsou hrazeny z fondů veřejného zdravotního pojištění.

Osobní asistence

Osobní asistence se poskytuje v přirozeném sociálním prostředí osobám se zdravotním postižením a seniorům, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné osoby, a to v předem dohodnutém rozsahu a čase. Služba obsahuje pomoc při zvládnutí běžných úkonů péče o vlastní osobu, pomoc při osobní hygieně, pomoc při zajištění chodu domácnosti, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím a pomoc při prosazování práv a zájmů. Služba se poskytuje za úplatu.

Pečovatelská služba

Pečovatelská služba se poskytuje dětem, osobám se zdravotním postižením a seniorům, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné osoby, a to v přirozeném prostředí i ve specializovaných zařízeních. Služba obsahuje pomoc při zvládnutí běžných úkonů péče o vlastní osobu, pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu, poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy, pomoc při zajištění chodu domácnosti, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím a pomoc při prosazování práv a zájmů. Služba se poskytuje za úplatu. Bezúplatně se poskytuje rodinám s nezaopatřenými dětmi v hmotné nouzi, rodinám, ve kterých se narodily současně tři nebo více dětí, účastníkům odboje a pozůstalým manželům (manželkám) po účastnících odboje starším 70 let.

Služby rané péče

Služby rané péče se poskytují rodičům dítěte ve věku do 7 let, které je osobou se zdravotním postižením nebo jehož vývoj je ohrožen v důsledku nepříznivého sociálního prostředí. Služba je zaměřena na podporu rodiny a podporu vývoje dítěte s ohledem na jeho specifické potřeby. Služba je poskytována především v domácnosti. Služba obsahuje výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, terapeutické činnosti a pomoc při prosazování práv a zájmů. Služba se poskytuje bezúplatně.

Azylové domy

Azylové domy poskytují pobytové služby na přechodnou dobu osobám v nepříznivé sociální situaci spojené se ztrátou bydlení. Služba obsahuje poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy, poskytnutí ubytování nebo pomoc při zajištění bydlení, pomoc při prosazování práv a zájmů, výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti. Služba se poskytuje za úplaty.

Domy na půl cesty

Domy na půl cesty poskytují pobytové služby na přechodnou dobu pro osoby do 26 let věku, které po dosažení zletilosti opouštějí školská zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, popřípadě pro osoby z jiných zařízení pro péči o děti a mládež. Služba obsahuje tyto činnosti: poskytnutí ubytování, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, terapeutické činnosti a pomoc při prosazování práv a zájmů. Služba se poskytuje za úplaty.

Krizová pomoc

Krizová pomoc je ambulantní nebo pobytová služba na přechodnou dobu poskytovaná osobám, které se nacházejí v situaci ohrožení zdraví nebo života, kdy přechodně nemohou řešit svoji nepříznivou situaci vlastními silami. Služba obsahuje poskytnutí ubytování, poskytnutí stravy (nebo pomoc při zajištění stravy), terapeutické činnosti a pomoc při prosazování práv a zájmů. Služba se poskytuje bezúplatně.

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež poskytují ambulantní služby dětem a mládeži ohroženým sociálním vyloučením. Služba je určena rizikovým, neorganizovaným dětem a mládeži, které jsou ohroženy sociálně patologickými jevy nebo mají vyhraněný životní styl neakceptovaný většinou společností. Základním prostředkem pro navázání kontaktu s cílovou skupinou je nabídka volnočasových aktivit. Cílem je zlepšit kvalitu života cílové skupiny předcházením, snížením sociálních a zdravotních rizik souvisejících s jejich způsobem života, umožnit jim lépe se orientovat v jejich sociálním prostředí a vytvářet podmínky, aby v případě zájmu mohli řešit svoji nepříznivou sociální situaci. Služba obsahuje výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím a pomoc při prosazování práv a zájmů. Služba se poskytuje bezúplatně.

Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi

Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi jsou ambulantní služby poskytované rodině s dítětem, u kterého existují rizika ohrožení jeho vývoje nebo je jeho vývoj ohrožen v důsledku dopadů dlouhodobě obtížné sociální situace, kterou rodiče nedokáží sami bez pomoci překonat. Služba obsahuje výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, terapeutické činnosti a pomoc při prosazování práv a zájmů. Služba se poskytuje bezúplatně.

Terénní programy

Terénní programy jsou služby poskytované osobám, které vedou nebo jsou ohroženy rizikovým způsobem života. Služba je určena pro problémové skupiny dětí a mládeže, uživatele drog, osoby bez přístřeší, osoby žijící v sociálně vyloučených komunitách a jiné sociálně ohrožené skupiny. Cílem služby je tyto osoby vyhledávat a minimalizovat rizika jejich způsobu života. Služba obsahuje zprostředkování kontaktu se společenským prostředím a pomoc při prosazování práv a zájmů. Služba se poskytuje bezúplatně.

Služby na podporu fungující rodiny mají preventivní a podpůrný charakter. Jejich účelem je usnadňovat a posilovat partnerské a manželské soužití a zvyšovat rodičovské kompetence.

Nestátním neziskovým organizacím realizujícím projekty v oblasti podpory rodiny poskytuje Ministerstvo práce a sociálních věcí každoročně finanční prostředky formou účelové dotace ze státního rozpočtu. Podporovanými dotačními oblastmi jsou:

1. Podpora zařízení služeb prevence sociálního vyloučení pro rodiče pečující o děti, tj. převážně mateřských a rodinných center.
2. Podpora zkvalitňování partnerských a manželských vztahů a posilování rodičovských kompetencí.
3. Podpora náhradní rodinné péče.
4. Podpora doprovázení dětí a mladých lidí v náhradní rodinné péči a výchovné péči.

Rodinná politika je jednou z hlavních vládních priorit. V listopadu 2008 vláda schválila materiál předložený ministrem práce a sociálních věcí Petrem Nečasem „Prorodinný balíček“, který obsahuje sedm konkrétních opatření na podporu rodin s dětmi.

Jedná se o opatření, která mají prostřednictvím rozšíření nabídky nových typů služeb péče o děti umožnit rodičům lepší harmonizaci pracovního, osobního a rodinného života, podpořit využívání částečných pracovních úvazků nejen pro rodiče s dětmi, ale rovněž pro osoby obtížně zaměstnatelné na trhu práce, motivovat zaměstnavatele k poskytování nebo zajišťování péče o děti zaměstnanců, posilovat soudržnost rodiny a podpořit rozvoj zařízení pro výkon pěstounské péče.

Účinnost výše uvedených opatření se předpokládá k 1. lednu 2010.

Vzájemná rodičovská výpomoc

Institut vzájemné rodičovské výpomoci umožní rodičům pečujícím osobně a celodenně o vlastní dítě do 7 let věku, aby v rámci této péče pečovali ve vlastní domácnosti za limitovanou úplatu o další nejvýše 3 děti jiných rodičů.

Poskytovatelé budou moci službu poskytovat na základě administrativně nenáročné evidence. K výkonu služby nebude třeba živnostenského oprávnění. Poskytovatel bude osvobozen od placení daně z příjmu fyzických osob, nebude odvádět pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Z příjmů činnosti nebude platit pojistné na veřejné zdravotní pojištění.

Podpora služeb péče o děti v oblasti živnostenského podnikání

Cílem je rozšíření nabídky služeb péče o děti poskytovaných v oblasti živnostenského podnikání. Zjednoduší se hygienické a prostorové požadavky na provozovny péče s menším počtem dětí a doplňují se kvalifikační požadavky na podnikání v tomto oboru.

Miniškoly

Další možností v rozšíření nabídky péče o děti pro zaměstnané rodiče, kteří preferují individuální péči, nebo v daném místě není jiná služba k dispozici, jsou „miniškoly“. Tato služba bude poskytována nejčastěji zaměstnavatelem na pracovišti rodiče nebo neziskovými subjekty, obcemi, kraji a církevními právníky osobami. V případě, že služba bude poskytována zaměstnavatelem, bude daňově zvýhodněn.

Daňové úlevy pro zaměstnavatele

Zákon o daních z příjmu bude novelizován tak, aby mezi daňově uznatelné náklady pro zaměstnavatele byly zařazeny také výdaje na zajištění péče o děti zaměstnanců, tj. výdaje na provoz:

- vlastních zdravotnických zařízení – jeslí,
- provozoven pro výchovu a vzdělávání,
- miniškolek,
- příspěvků zaměstnavatele na zajištění péče o dítě zaměstnance poskytované prostřednictvím jiného subjektu než zaměstnavatele.

Podpora částečných úvazků

Bude zavedena sleva na pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti pro zaměstnavatele, kteří zaměstnávají osoby patřící do okruhu obtížně zaměstnatelných, pokud budou zaměstnány na kratší pracovní úvazek.

Otcovské

I když má otec dítěte již ode dne narození dítěte právo přerušit svou výdělečnou činnost a čerpat rodičovskou dovolenou společně s matkou dítěte, není v této době finančně zabezpečen, pokud matka čerpá peněžitou pomoc v mateřství nebo rodičovský příspěvek. Vyššímu počtu případů čerpání rodičovské dovolené otci tak v řadě případů mohou bránit finanční otázky.

Zavedením otcovské dávky, kterou bude moci otec dítěte nebo osoba, která převzala dítě do péče nahrazující péči rodičů, čerpat po dobu 1 týdne do 6 týdnů po narození nebo převzetí dítěte se v právním řádu ČR prakticky vytvoří stav odpovídající zavedení otcovské dovolené tak, jak funguje v řadě evropských zemí.

Financování pěstounské péče

Rozšíří se nárok na odměnu pěstouna ze systému dávek státní sociální podpory pro pěstouny v zařízení pro výkon pěstounské péče tak, aby bylo z hlediska dávek sjednoceno postavení pěstounů v zařízeních pro výkon pěstounské péče a pěstounů vykonávajících pěstounskou péči mimo zařízení. Současně bude významně ulehčena situace zřizovatelům zařízení pro výkon pěstounské péče, kteří podle platné úpravy nesou břemeno nákladů na výplatu odměny pěstouny v zákonem stanovené výši.

9. Základní demografické údaje

Pohyb obyvatelstva v Českých zemích
1998 - 2007, analytické údaje

Poznámky

Rok	Úhrnná plodnost	Hrubá míra reprodukce	Čistá míra reprodukce	Průměrný věk matek	Průměrný věk při narození prvního dítěte	Předmanželské koncepce (%)	Úhrnná potravnost	Naděje dožití		Úhrnná rozvodovost (%)	Tabulková přirozenost	Průměrný věk při prvním sňatku	
								Muži	Ženy			Muži	Ženy
1998	1,16	0,56	0,56	26,6	24,4	45,4	0,75	71,13	78,06	43,1	75,7	28,1	25,7
1999	1,13	0,55	0,55	26,9	24,6	43,0	0,70	71,40	78,13	32,4	74,1	28,5	26,2
2000	1,14	0,55	0,55	27,2	24,9	41,6	0,63	71,65	78,35	41,3	74,4	28,8	26,4
2001	1,15	0,56	0,55	27,5	25,3	39,5	0,60	72,07	78,41	44,6	72,5	29,2	26,9
2002	1,17	0,57	0,56	27,8	25,6	37,6	0,58	72,07	78,54	45,7	72,4	29,7	27,2
2003	1,18	0,57	0,57	28,1	25,9	33,6	0,56	72,03	78,51	47,9	68,7	30,2	27,7
2004	1,23	0,60	0,59	28,3	26,3	32,2	0,55	72,55	79,04	49,3	69,8	30,5	28,0
2005	1,28	0,62	0,62	28,6	26,6	31,7	0,53	72,88	79,10	47,3	69,1	30,7	28,1
2006	1,33	0,64	0,64	28,9	26,9	30,0	0,53	73,45	79,67	48,7	69,7	31,0	28,4
2007	1,44	0,70	0,70	29,1	27,1	30,4	0,54	73,67	79,90	48,7	71,1	31,2	28,6

Zdroj: Český statistický úřad

Vydavatel:
Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky

Překlady a revize:
Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky

Grafické zpracování:
MARCO BBN Czech Republic

Grafický koncept:
Tomáš Pakosta

Tisk:
REPROPRESS s.r.o.